

UN PROFITÓS COL·LOQUI SOBRE LLENGUA I ADMINISTRACIÓ

per Carles DUARTE i MONTSERRAT

Coordinador del Col·loqui

Durant la setmana del 3 al 7 d'octubre de 1983 se celebrà a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya un *Col·loqui sobre Llengua i Administració*, que aplegà qualificats especialistes amb la intenció d'analitzar detalladament la situació de les diverses llengües minoritàries de l'Estat espanyol en el seu accés a l'ús dins l'Administració i per presentar i estudiar diversos casos d'altres Estats amb situacions similars.

Els objectius plantejats eren bàsicament: a) l'intercanvi d'experiències necessari per a l'adequada preparació dels especialistes que cada llengua posseeix en aquesta matèria; b) la reflexió sobre els aspectes generals i l'aprofundiment en la formació teòrica, c) la valoració dels resultats obtinguts fins ara en els diversos processos de normalització ja iniciats i el plantejament de les iniciatives que convindria de portar a terme en el futur.

Per a l'assoliment d'aquests objectius, el Col·loqui s'estructurà en els blocs següents: a) temes generals, b) les llengües de l'Estat espanyol a l'Administració, i c) algunes situacions en d'altres Estats.

El primer bloc, el formaren dues ponències, una de caire lingüístic i l'altra de caire jurídic. El segon bloc es compongué de sis ponències: una sobre l'euskera, la segona sobre el galleg, la tercera sobre el llenguatge administratiu castellà, i les altres tres dedicades al català (al Principat de Catalunya, al País Valencià i a les Balears); aquest bloc es tancà amb una taula rodona, en la qual, a més dels ponents de l'Estat espanyol, participaren representants de l'aranès i de l'aragonès (el representant del bable, que inicialment havia anunciat la seva presència, no pogué participar-hi).

Finalment, el tercer bloc, s'estructurà en cinc ponències: una sobre el cas de Suïssa, la segona sobre la situació del neerlandès o flamenc a Bèlgica, la tercera sobre el cas del francès al Quebec, la quarta sobre la situació de l'occità dins l'Estat francès, i la darrera sobre la situació del danès en la zona fronterera entre Dinamarca i Alemanya; també aquest bloc es clougué amb una taula rodona, en la qual, a més de diversos ponents, participà un representant del cas del Tirol del Sud.

La mitjana de la durada de les ponències fou d'una hora i mitja d'expo-

sició, amb mitja hora dedicada al col·loqui sobre el tema de la ponència. Les llengües vehiculars del *Colloqui* foren: el català (primera llengua del col·loqui, amb caràcter general), el gallec (llengua de la ponència sobre el gallec i de les intervencions fetes pels representants de Galícia en altres ponències), l'aranès (en l'exposició del professor Xavier Lamuela en la taula rodona del dia 5), el castellà (utilitzat bàsicament pels ponents d'Euskadi i del llenguatge administratiu castellà), i, incidentalment en alguna citació, el francès.

Com a activitats complementàries a les ponències i a les taules rodones, cal esmentar, d'una banda, la celebració de diverses reunions en grups de treball amb la participació de representants de l'euskera, del gallec i del català; i, de l'altra, l'exposició bibliogràfica i documental sobre la presència de la llengua catalana en el Dret i en l'Administració al llarg de la història, exposició que es preparà especialment per a aquest *Colloqui* i que es presentà en els locals de la Biblioteca de Catalunya.

Pel que fa al desenvolupament d'aquest *Colloqui*, comentem-ne els aspectes més significatius. Fou inaugurat el dia 3, a les 10h, pel Sr. Josep Enric Rebés i Solé, Director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, amb la presència de la Sra. Aina Moll, Directora General de Política Lingüística, que participà activament en diverses sessions d'aquest *Colloqui*.

La primera ponència presentada fou la que em corresponia (per raó que el ponent Sr. Josep M. Puig i Salellas demanà de traslladar l'exposició de la seva ponència a les 12 h) i tingué com a objecte *El llenguatge administratiu*. Hi vaig tractar l'origen del llenguatge administratiu, la definició i les característiques del llenguatge administratiu, i els llenguatges administratius de les llengües minoritàries. A continuació el Sr. Josep M. Puig i Salellas, notari i membre de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, presentà la seva ponència sobre el *Marc general de l'ús de les llengües en l'Administració*, en què exposà la seva doctrina d'interpretació de la doble oficialitat lingüística, basada en els principis d'autonomia i indivisibilitat. A la tarda, els ponents i assistents es desplaçaren a la Biblioteca de Catalunya, on foren rebuts pel senyor Jaume de Puig, Cap de la Secció Tècnica de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, i pel Sr. Josep M. Gay i Escoda, professor d'història del Dret a la Universitat de Barcelona i responsable de l'exposició que se celebrà tot seguit sobre la presència de la llengua catalana en el Dret i en l'Administració. Un grup de ponents i assistents, un cop acabada l'exposició, es traslladà a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, on tingué lloc la primera reunió de treball.

El segon bloc del *Colloqui* s'inicià el dia 4 amb la ponència corresponent al Sr. Eneko Oregi Goñi, Cap de la Secció d'Euskaldunització de la Funció Pública de l'Institut Basc d'Estudis d'Administració Pública, en què després de marcar els límits de la seva exposició i de presentar molt documentadament la posició general de l'euskera dins la societat basca, féu una completa i brillant descripció de la situació de l'euskera dins l'Administració Autònoma i dins les Corporacions Locals al País Basc. A continuació prengué la paraula el Sr. Xosé González, Secretari del Servei Municipal de Normalització de l'Idioma del Concello de Redondela, ajuntament que ha rebut re-

centment els premis de la Crítica i del Pedrón de Ouro per la seva tasca en favor de la normalització lingüística del gallec. En la seva exposició destacà l'escàs interès demostrat per les institucions gallegues en aquest tema i el fet que, davant una majoria de la població de Galícia que parla gallec, hi ha un greu problema d'actitud dels parlants gallegos envers la seva llengua, actitud que frena la normalització del gallec en els usos formals.

La sessió de la tarda del mateix dia 4 s'inicià amb la ponència de la senyora Luciana Calvo Ramos, doctora en Filologia Romànica i autora del llibre *Introducción al estudio del lenguaje administrativo* —publicació que ha estat ressenyada en el primer número de la REVISTA DE LLENGUA I DRET— sobre *El lenguaje administrativo castellano*, ponència que constituí una minuciosa i interessant descripció de l'estat actual del llenguatge administratiu castellà i que presentà una sèrie de propostes per a la seva renovació. Clogué aquesta segona jornada del *Colloqui* la ponència presentada pels senyors Raimon Alamany i Joan Ramon Solé sobre *La situació del català com a llengua de l'Administració al Principat de Catalunya*, ambdós de la Secció d'Estudis de Llengua Catalana i Llenguatge Administratiu de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, els quals feren una meditada i exhaustiva exposició, amb esment dels progressos assolits i dels punts en què han sorgit entrebancs per a la bona marxa del procés de normalització iniciat.

La sessió del dia 5 s'obrí amb la ponència del Sr. Lluís B. Polanco i Roig, assessor-traductor del Servei d'Estudis i Planificació Social de la Diputació Provincial de València, que tingué com a tema *La situació del català com a llengua de l'Administració al País Valencià*. La ponència del Sr. Lluís B. Polanco fou especialment enriquidora perquè inclogué una presentació històrica, una anàlisi del marc legal, una descripció de la situació de l'ús del català com a llengua de l'Administració en els diversos àmbits geogràfics i administratius de la Comunitat Valenciana, i una introducció als treballs que sobre el llenguatge administratiu s'hi porten a terme. A continuació prengué la paraula el Sr. Miquel Vives, assessor lingüístic de l'Ajuntament de Palma de Mallorca, que llegí una detallada ponència sobre *La situació del català com a llengua d'Administració a les Illes Balears*. Aquesta ponència presentà les iniciatives preses i els projectes previstos en aquesta matèria a les diverses illes de l'arxipèlag.

A la tarda, i com a cloenda del segon bloc del *Colloqui*, se celebrà una una taula rodona, moderada pel Sr. Miquel Strubell, Cap del Servei de Normalització de l'ús oficial de la llengua catalana a la Generalitat de Catalunya. En aquesta taula rodona participaren els ponents d'aquest bloc i els senyors Xavier Lamuela, professor del Departament de Filologia Hispànica de la Universitat Autònoma de Barcelona, en representació de l'aranès, i el Sr. Artur Quintana, professor del Seminari de llengües romàniques de la Universitat de Heidelberg, en representació de l'aragonès, que feren sengles descripcions dels casos respectius. Aquest fou l'acte del *Colloqui* que tingué una assistència més nombrosa (més de cinquanta persones; la mitjana d'assistència del *Colloqui* fou de 25 a 40 persones). La Sra. Aina Moll, que participà en la sessió del matí i en la de la tarda, féu diverses i interessants intervencions.

Un cop acabada la taula rodona, els ponents d'aquest bloc es reuniren amb el coordinador del *Colloqui* i aprovaren unes conclusions sobre l'ús de les llengües de l'Estat espanyol en l'Administració, conclusions de les quals tornaré a parlar més endavant.

Pel que fa al tercer bloc del *Colloqui*, s'inicià el dia 6 amb la ponència del Sr. Robert Comet i Codina, funcionari internacional a Suïssa, amb el títol *Introducció al règim lingüístic suís*. L'anunci d'aquesta exposició suscità molt d'interès, que fou satisfet a bastament per una gran riquesa d'informació històrica, jurídica, etc. que el ponent aportà amb molt d'encert. Immediatament després intervingué la Sra. Ann Dúez, lingüista belga, que presentà el cas de *La llengua flamenca dins l'Estat Belga*, amb una minuciosa descripció històrica del procés desenvolupat i amb una comparació final entre el cas del flamenc a Bèlgica i el cas del català dins l'Estat espanyol, comparació que motivà un enriquidor debat.

La sessió de la tarda s'obrí amb la ponència de la Sra. Imma Tubella, doctora en Ciències Polítiques, sobre *La situació actual del francès al Quebec*, amb una documentada introducció històrica i una anàlisi de la Carta de la Llengua Francesa o Llei 101 del Quebec. A continuació es féu per part dels ponents i dels assistents una visita organitzada al Museu d'Història de la Ciutat com a complement de les activitats del *Colloqui*.

L'última jornada del *Colloqui* s'inicià amb una important ponència del senyor Georg Kremnitz sobre *La situació actual de l'occità dins l'Estat francès*, en què es combinaren encertadament les dades històriques amb la descripció del moment present.

Tot seguit prengué la paraula el senyor Alfred Fargues, que presentà la seva ponència sobre *L'ús administratiu del danès a la zona fronterera germano-danesa*. L'interès que aquest tema havia desvetllat, per raó que no era pas gaire conegut per la major part dels assistents, fou satisfet plenament amb una exposició precisa i completa.

En la sessió de la tarda, i com a cloenda d'aquest darrer bloc del *Colloqui*, se celebrà una taula rodona amb la participació de la senyora Ann Dúez i dels senyors Robert Comet, Alfred Fargues, Artur Quintana, que féu una breu però interessantíssima dissertació sobre el cas del Tirol del Sud, i jo mateix com a coordinador del *Colloqui*. Hi actuà com a moderador el Sr. Antoni Milian, professor de Dret Administratiu de la Universitat Autònoma de Barcelona, el qual, a més de la seva responsabilitat com a moderador, acomplí una important funció informativa i erudita, però també crítica i dinamitzadora.

En acabat de la Taula rodona, el coordinador del *Colloqui* prengué la paraula per presentar-ne les conclusions, que foren aprovades i valorades positivament. D'aquestes conclusions m'ocuparé tot seguit. Finalment el Director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya convidà els ponents i els assistents a celebrar amb un brindis l'èxit del *Colloqui* i a fer-ne el comiat.

Entre els assistents no ponents al *Colloqui* convé d'esmentar, a més de la senyora Aina Moll, els senyors Josep Roca Pons, Sebastià Solé i Cot, Isidor

Marí, Lluís Marquet, Artur Quintana, Xavier Lamuela, Àlex Alsina, Josep Ferrer, Ramon Torrents, Oriol Camps, Lluís Urpinell, Raimon Rovira, etc.

Quant a les conclusions del *Colloqui*, cal destacar d'entrada les que en representen una continuïtat: l'anunci d'un cicle de conferències a Santiago de Compostela cap a la fi de l'any 1983; l'organització pels volts del mes de febrer de 1984 d'unes *Jornades sobre l'establiment del llenguatge administratiu català*, amb la participació de diversos representants d'institucions públiques de les Illes Balears, del País Valencià i del Principat de Catalunya; la celebració a Euskadi abans de l'estiu de l'any 1984 d'uns seminaris d'intercanvi d'experiències com a continuació del *Colloqui* ressenyat; així mateix s'acordà d'expressar l'encoratjament a les activitats destinades a fomentar la normalització del romanx al cantó suís dels Grisons.

Constitueixen un segon grup de conclusions del *Colloqui* el proposat pels ponents de les llengües minoritàries a l'Estat espanyol i aprovat per la resta de ponents i pels assistents. Atesa la seva importància, transcrivim íntegrament aquest seguit de conclusions:

«Els ponents i assistents al "*Colloqui sobre la llengua i Administració*" celebrat a Barcelona els dies 3 al 7 d'aquest mes d'octubre, organitzat per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, han acordat de fer públics els següents punts:

- Primer.* Constatar la situació d'encara franca inferioritat de l'ús administratiu en què es troben, en diferents graus, les diverses llengües oficials a l'Estat espanyol altres que el castellà i la marginació dels casos en què no existeix aquesta oficialitat.
- Segon.* Remarcar la necessitat de desenvolupar i aplicar la legislació vigent en matèria lingüística a partir de criteris de justícia i de normalització efectiva de l'ús de les dites llengües.
- Tercer.* Fer una crida a les institucions implicades perquè es disposin les mesures necessàries que garanteixin el compliment real dels objectius esmentats.
- Quart.* Instar totes les institucions i Administracions públiques perquè s'informi els ciutadans dels seus drets en matèria lingüística, a fi que aquests puguin ser exercitats efectivament.
- Cinquè.* Instar de les institucions que es facilitin els instruments i mitjans escaients per a l'elaboració, fixació i difusió dels llenguatges administratius respectivus.»

No volem acabar aquesta nota informativa dedicada al *Colloqui sobre Llengua i Administració* sense fer-ne una mínima valoració, valoració que sens dubte ha de ser clarament positiva. Els objectius proposats han estat assolits de manera força plena i s'han posat els fonaments d'una col·laboració franca basada en criteris d'eficàcia entre els ponents i les institucions representades. Esperem-ne, doncs, l'anunciada continuació i confiem que en sortiran els resultats que aquesta primera fita ens fa preveure.